Lieta Nr. C11**0701**16

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Cēsīs 2016. gada 31. oktobrī

Cēsu rajona tiesa

tiesnese A. Bērziņa

ar tiesas sēdes sekretāri S. Senkāni

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu - Akciju sabiedrības „Attīstības finanšu institūcija Altum" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par aizdevuma līguma izbeigšanu un parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016. gada 13. maijā tiesā saņemts Akciju sabiedrības (turpmāk tekstā – AS) „Attīstības finanšu institūcija Altum" prasības pieteikums pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2006. gada 21. novembrī starp Valsts akciju sabiedrību "Latvijas Hipotēku un zemes banka" (ar 2014. gada 10. janvāra Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Lēmumu Nr.6-12/192458/2 Valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Hipotēku un zemes banka" ir mainīta firma uz – Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum"), kā aizdevēju, un /pers. A/ un /pers. B/, kā solidāriem aizņēmējiem, tika noslēgts Aizdevuma līgums Nr.87322/05, saskaņā ar kuru atbildētājiem tika piešķirts aizdevums 51 600,00 LVL apmērā, saimniecības ēkas celtniecībai, aizdevuma Nr.87322/04 refinansēšanai.

Prasītājs savas saistības pēc aizdevuma līguma ir izpildījis un 22.11.2006. divos maksājumos ir izsniedzis visu pieprasīto aizdevuma summu 51 600,00 LVL apmērā.

2006. gada 21. novembra Aizdevuma līguma Nr.87322/05 7., 8. un 9.punktā puses vienojušās par aizdevuma procentiem, kā procentu summu no fiksētās un mainīgās daļas, nosakot procentu likmes fiksēto daļu 0,75% gadā un mainīgo daļu – sešu mēnešu RIGIBOR, nosakot mainīgās procentu likmes daļas izmaiņas katra gada 16. maijā un 16. novembrī.

Aizdevuma valūta, procenti un atmaksas kārtība vēlāk, pusēm vienojoties, vairākkārt mainīta. 2010. gada 19. janvārī, noslēdzot Pielikumu Nr.3 Aizdevuma līgumam Nr.87322/05, puses vienojušās par fiksēto procentu likmi 7,47% gadā un paredzējuši aizdevuma atmaksas kārtību, kas vēlreiz, vienlaicīgi kapitalizējot arī nesamaksātos procentus un līgumsodu, grozīta 2011. gada 20. septembrī, noslēdzot Pielikumu Nr.4, kur aizdevuma summa uz 05.09.2011. noteikta 66 647,81 EUR un puses vienojušās par uzkrāto procentu atmaksu par aizdevuma izmantošanu ar 16.03.2012. līdz 16.10.2026., katra mēneša 16.datumā, nosakot, ka aizdevuma pamatsumma un uzkrātie procenti par aizdevuma izmantošanu atmaksājami vienādos (anuitāros) maksājumos 635,62 EUR apmērā.

Atbildētāji – /pers. A/ un /pers. B/ saistības līgumā noteiktā kārtībā nav spējuši pildīt, kopš 2013. gada 16. februāra kavējot procentu un kopš 2013. gada 16. janvāra aizdevuma pamatsummas maksājumus. Pēdējais maksājums kavēto saistību dzēšanai ir saņemts 2013. gada 6. decembrī 7,28 EUR apmērā, kas novirzīts līgumsoda dzēšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1828. panta noteikumiem, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu.

Pēc līguma noslēgšanas komercsabiedrība Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum" ir reorganizēta – apvienota, pievienojot to komercsabiedrībai Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija", par ko 2015. gada 15. aprīlī LR Uzņēmumu reģistrs pieņēmis lēmumu ierakstīt komercreģistrā reorganizāciju – apvienošanu, pievienojot komercsabiedrībai Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija" komercsabiedrību Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum".

Atbilstoši Komerclikuma 335.panta otrās daļas noteikumiem – pievienošana ir process, kurā sabiedrība (pievienojamā sabiedrība) nodod visu savu mantu citai sabiedrībai (iegūstošā sabiedrība). Savukārt šī panta piektās daļas noteikumi nosaka, ka apvienošanas gadījumā pievienojamās sabiedrības tiesības un saistības pāriet iegūstošajai sabiedrībai.

Ievērojot iepriekš minēto, visas tiesības, kas Valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum" izrietēja no 2006. gada

21. novembra Aizdevuma līguma Nr.87322/05, ir pārņēmusi Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija".

Savukārt pēc pievienošanas LR Uzņēmumu reģistrs 2015. gada 15. aprīlī ir pieņēmis lēmumu ar kuru Akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija" nosaukums (firma) tika nomainīts uz Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum".

Solidāro parādnieku – /pers. A/ un /pers. B/ aprēķinātais parāds akciju sabiedrībai "Attīstības finanšu institūcija Altum" pēc 2006. gada 27. novembra Aizdevuma līguma Nr.87322/05 uz 2016. gada 13. aprīli ir 93 292,67 EUR, tajā skaitā līgumsodi. Prasītāja norādījusi, ka, neprasot līgumsodu, parāds sastāda 81 646,87 EUR, ko veido pamatsumma 65 868,14 EUR, procenti 15 778,73 EUR par aizdevuma izmantošanu laikā no 16.01.2013. līdz 13.04.2016.

Prasība precizēta 2016. gada 10. oktobrī. Papildinājumā un prasības precizējumos norādīts, ka ņemot vērā apstākli, ka kopš prasības iesniegšanas tiesā ir pagājis laiks, bet atbildētāji nav veikuši maksājumus savu saistību izpildei, prasītājs ir spiests pievienot prasījumam procentu pieaugumu par laiku līdz lietas sākotnēji nozīmētai izskatīšanas dienai – 2016. gada 13. septembrim. Neprasot līgumsodu, kopējā parāda summa prasījumā pēc aprēķina uz 2016. gada 13. septembri ir 83 697,02 EUR un sastāv no galvenā parāda 65 868,14 EUR un procentiem 17 828,88 EUR par aizdevuma izmantošanu laikā no 16.01.2013. līdz 13.09.2016.

Prasītājs lūdz izbeigt līgumiskās attiecības starp prasītāju un atbildētājiem pamatojoties uz 2006. gada 27. novembra Aizdevuma līgumu, piedzīt solidāri no atbildētājiem /pers. A/ un /pers. B/ parādu 83 697,02 EUR, ko veido pamatsumma 65 868,14 EUR, procenti 17828.88 EUR par aizdevuma izmantošanu laikā no 16.01.2013. līdz 13.09.2016., un piedzīt visus tiesāšanās izdevumus, noteikt prasītāja tiesības saņemt no atbildētājiem 6% gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1425., 1587., 1590., 1591., 1652., 1670., 1671., 1672., 1683., 1756., 1757., 1760., 1765., 1828., 1838., 1943., 1946. un Civilprocesa likuma 1., 24., 26., 33., 34., 41., 44., 74., 93., 127.-130., 189., 195.pantiem.

2016. gada 20. jūnijā tiesā saņemti atbildētāju /pers. A/ un /pers. B/ paskaidrojumi. Tajos norādīts, ka atbildētāji neatzīst prasības pieteikumu pilnībā. Atbildētāji norādījuši, ka godprātīgi pildījuši uzņemtās saistības līdz 2013. gada 16. janvārim. Finansiālā stāvokļa pasliktināšanās dēļ atbildētājiem radās grūtības izpildīt uzņemtās saistības, kā rezultātā atbildētāji sāka nokavēt maksājuma termiņus.

Atbildētāji norādījuši, ka nav saprotama prasītāja rīcība neiesniegt prasības pieteikumu par parāda piedziņu agrāk, jo maksājumus neveic kopš 2016. gada 16. janvāra. Tieši pretēji prasītājs pieņem lēmumu vilcināt laiku un iesniegt prasības pieteikumu par parāda piedziņu tikai 2016. gada 13. maijā, kā rezultātā aprēķināti kavējuma procenti 15 409,70 EUR apmērā par periodu no 16.01.2013. līdz 13.04.2016.

Civillikuma 1776.pants – cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Tiesību aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgu rūpību (1646.p.), varēja zaudējumu novērst, izņemot gadījumu, kad tiesību aizskārums izdarīts ļaunā nolūkā.

Ņemot vērā minēto ir secināms, ka prasītājs pieļāvis zaudējumu iestāšanos, jo objektīvi apstākļi norāda, ka prasītājs varējis novērst zaudējumu iestāšanos, proti, iesniegt prasības pieteikumu 2013. gadā. Atbildētāji uzskata, ka šajos apstākļos atbildētājiem nav pienākums maksāt kavējuma procentus, jo pēc būtības kavējuma procenti ir soda sankcijas, kas ir atbildības līdzeklis, lai audzinātu personu ievērot noteiktus pienākumus. Šajā gadījumā ir secināms, ka prasītājs zināja, ka atbildētāji nepilda savus pienākumus un neveica nekādas aktīvas darbības, lai izvairītos no soda sankcijas piemērošanas un attiecīgi zaudējumu iestāšanas.

Būtiski pievērst uzmanību, ka Aizdevuma līguma Nr.87322/05 76. punkts nosaka: "Bankai ir tiesības vienpusēji izbeigt aizdevuma līgumu un prasīt nekavējošo izsniegtās aizdevuma pamatsummas, procentu, komisijas maksu, līgumsodu un citu maksājumu atmaksu, pakļaujot saistību bezstrīdus izpildes vai iesniedzot prasību …" Minētais Aizdevuma līguma punkts norāda, ka prasītājam kā kreditoram bija jāveic visas darbības, lai atbildētāji nekavējoties samaksātu ne tikai aizdevuma summu, bet arī kavējuma procentus līdz ar to prasītāja pienākums bija ne tikai ziņot par pienākumu maksāt, bet arī veikt visas nepieciešamās darbības, proti, iesniegt prasības pieteikumu par parāda piedziņu, nepieļaujot blakus prasījumu nepamatotu pieaugumu.

Atbildētāji pievērš uzmanību, ka prasības pieteikumā prasītājs norāda, ka kavētie procenti par aizdevuma izmantošanu laikā no 16.01.2013. līdz 13.04.2016. sastāda 15 409,70 EUR, savukārt, prasības pieteikumā prasījumu daļā ir norādīts, ka kavējuma procenti sastāda 15 778,73 EUR, minētais norāda, ka prasītājs vēlas piedzīt no atbildētājiem nepamatoti papildus naudas līdzekļus. Atbildētāji uzskata, ka šajā gadījumā, prasība daļā par kavējuma procentu piedziņu ir noraidāma.

Atbildētāji norāda, ka piekrīt pildīt savas saistības un veikuši pārrunas ar prasītāju ar mērķi veikt pārkreditēšanu prasītāja banka vai citā bankā, tomēr minētais neizdevās, jo prasītājs nepiekrita noslēgt kredīta līguma pārjaunojumu. Atbildētāji norāda, ka piedziņas gadījumā atbildētājiem iestāsies maksātnespēja, jo atmaksāt visu parāda summu 81 646,87 EUR nav iespējams. Papildus atbildētāji norāda, ka viņiem ir nepilngadīgs bērns, kuru jānodrošina ar mājokli un uzturu.

Atbildētāji pievērš uzmanību, ka noslēdzot Aizdevuma līgumu, kura pamatā ir parāda pakāpeniska dzēšana, kas attiecīgi nozīmē, ka prasītājam nav tiesības prasīt visa parāda nekavējošu atgriešanu, jo objektīvi saprotams, ka parādnieki (šajā gadījumā atbildētāji) nevarēs to izpildīt.

Atbildētāji paskaidrojumos lūdz noraidīt prasību pilnībā.

Prasītāja pārstāvis AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Riekstiņš tiesas sēdē prasību uzturēja norādot prasības pieteikumā minētos apstākļus un to pamatojumu. Norādīja, ka atbildētāji nekādas iemaksas parāda dzēšanai nav veikuši. Lūdza celto prasību apmierināt pilnībā.

Atbildētāji/pers. A/ un /pers. B/ uz tiesas sēdi nav ieradušies. Par tiesā celto prasību un tiesas sēdi viņiem paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta pirmās daļas, 148. panta pirmās daļas noteikumiem, nosūtot prasības pieteikuma norakstu un tiesas pavēstes ierakstītos sūtījumos uz deklarētajām dzīves vietas adresēm.

Pie minētiem, lietā konstatētiem faktiem un tos apstiprinošiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka nav konstatējami Civilprocesa likuma 209. pantā noteiktie imperatīvie lietas izskatīšanas atlikšanas pamati. Tiesa uzskata, ka nav arī pamata atlikt lietas izskatīšanu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 210. pantā noteiktajiem fakultatīvajiem pamatiem. Tādēļ lieta izskatāma bez atbildētāju /pers. A/ un /pers. B/ klātbūtnes tiesas sēdē, pamatojoties uz lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un prasītāja paskaidrojumiem tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Uzklausot prasītāja pārstāvi, pārbaudot un novērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā, tiesa atzīst, ka prasība par parāda piedziņu ir likumīga, pamatota un apmierināma pilnībā šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Civillikuma (turpmāk CL) 1587. pantu: „Tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus."

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Ņemot vērā to, ka izsniegtās, bet uz šo brīdi neatmaksātās aizdevuma pamatsummas apmērs ir 65 868,14 EUR, tad prasītājam ir tiesības pieprasīt neatmaksāto aizdevuma pamatsummu 65 868,14 EUR.

Ar lietā iesniegto 2006. gada 21. novembrī starp /pers. B/, /pers. A/, kā aizņēmējiem un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" (šobrīd VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum") kā aizdevēju, noslēgto Aizdevuma līgumu Nr.87322/05 un tā pielikumiem, apstiprinās tas, ka /pers. B/ un /pers. A/ ar šo līgumu uzņēmušies saistības kā solidāri aizņēmēji pret VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" atmaksāt aizdevumu līgumā noteiktajā kārtībā (lietas 17.-27. lapas).

Ar lietā iesniegtiem maksājuma uzdevumiem (lietas 28.-29. lapa) prasītāja pierādījusi, ka tā izsniegusi atbildētājai /pers. B/ aizdevumu.

Civillikumā solidāras saistības būtība ir raksturota ar izpildījuma priekšmeta (darbības, bezdarbības, lietas) nedalāmību. Ja kāda naudas summa tiek aizdota nedalīti divām personām, tad nav loģiski vienu uzskatīt par parādnieku, bet otru – par galvinieku. Abiem jābūt solidāriem parādniekiem no paša sākuma. Solidārais parādnieks, pēc tam, kad apmierinājis kreditora prasījumu, var prasīt no pārējiem atbilstošu atlīdzību (Civillikuma 1686.pants). Solidāras saistības nodibināšanas definīcija ir sniegta Civillikuma 1670.pantā, kas nosaka, ka par solidāru prasījums vai saistība atzīstama tad, kad no vairākiem kreditoriem katrs var prasīt visu priekšmetu, vai kad no vairākiem parādniekiem katram ir pienākums visu izpildīt. Savukārt Civillikuma 1673.pants nosaka, ka līgums solidāru saistību nodibina tikai tad, kad līdzēji to tieši ir noteikuši.

Tādēļ no atbildētājiem minētās summas ir piedzenamas prasītāja labā, jo saskaņā ar CL 1943. panta nosacījumiem aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Savukārt saskaņā ar CL 1753. pantu: „Ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu .. ." Bet saskaņā ar CL 1756. pantu: „Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu." Konkrētajā gadījumā puses, noslēdzot Aizdevuma līgumu, pielīgušas atbildētāju pienākumu maksāt procentus par faktisko aizdevuma summas izmantošanu nosakot, ka aizdevuma pamatsumma un uzkrātie procenti par aizdevuma izmantošanu atmaksājami vienādos (anuitāros) maksājumos.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja iesniegto parāda aprēķinu daļā par procentu parādu.

Līdz lietas izskatīšanas dienai tiesā prasītāja nav saņēmusi parāda atmaksu.

Līdz ar to tiesa secina, ka prasība apmierināma pilnībā un prasītāja labā no atbildētājiem /pers. B/ un /pers. A/ piedzenams kopējais parāds 83 697,02 EUR.

/pers. B/ un /pers. A/ uzņēmušies atbildēt par līgumsaistībām parakstot Līgumu. Lietā ir pierādījumi prasības apmierināšanai – Līgums ar pielikumiem (lietas 17.-27. lapas), parāda aprēķins (lietas 63.-67. lapas).

Tiesa atzīst, ka atbildētāju paskaidrojumos norādītais satur pretrunīgus faktus. Atbildētāji norādījuši, ka prasītājs prasību cēlis trīs gadus pēc tam, kad atbildētāji pārtraukuši pildīt saistības, t.i., novilcinājis prasības iesniegšanu, lai varētu aprēķināt lielākus procentus. Paskaidrojumā norādīts, ka prasītājam aizdevuma līgumā noteiktas tiesības vienpusēji izbeigt aizdevuma līgumu un prasīt nekavējošo izsniegtās aizdevuma pamatsummas, procentu, komisijas maksu, līgumsodu un citu maksājumu atmaksu, pakļaujot saistību bezstrīdus izpildei vai iesniedzot prasību tiesā.

Prasītājs nav vienpusējā kārtā izbeidzis līgumu un pieprasījis saistības bezstrīdus piespiedu izpildi, bet izvēlējies iesniegt prasību tiesā, kas atbilst aizdevuma līguma noteikumiem.

Prasītājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. panta noteikumiem, nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt sešus procentus no simta gadā no piedzītā pamatparāda, ievērojot CL 1763. panta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Prasītāja lūgums par tiesas izdevumu piedziņu apmierināms pilnībā. No atbildētājiem /pers. B/ un /pers. A/ prasītāja labā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas, 34. un 39.pantu noteikumiem, piedzenami tiesas izdevumi saskaņā ar kvītīm lietā – samaksātā valsts nodeva 2053,32 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu 7.83 EUR.

Prasītājs samaksājis valsts nodevu 2053,32 EUR par prasījumu 81646,87 EUR, nav maksāta valsts nodeva par procentu pieaugumu, līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 42. panta noteikumiem no atbildētājiem piedzenama nesamaksātā valsts nodevas daļa par prasījumu starpību starp 83 697,02 EUR un 81646,87 EUR, kas sastāda 32.80 EUR, no katra atbildētāja piedzenot 16.40 EUR valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem atbildētājiem /pers. B/ un /pers. A/ nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.un 97. pantu tiesa

nosprieda:

Akciju sabiedrības „Attīstības finanšu institūcija Altum" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu un aizdevuma līguma izbeigšanu apmierināt pilnībā.

Izbeigt 2006. gada 21. novembrī starp Akciju sabiedrību „Attīstības finanšu institūcija Altum", /pers. A/ un /pers. B/ noslēgto Aizdevuma līgumu Nr.87322/05.

Piedzīt solidāri no /pers. A/ un /pers. B/ par labu Akciju sabiedrības „Attīstības finanšu institūcija Altum" parādu 83 697,02 EUR, kas sastāv no aizdevuma pamatsummas 65 686,14 EUR un procentiem par aizdevuma lietošanu 17 828,88 EUR par laiku no 16.01.2013. līdz 13.09.2016. un piedzīt tiesas izdevumus 2061.15 EUR, pavisam kopā piedzīt 85 758,17 EUR (astoņdesmit pieci tūkstoši septiņsimt piecdesmit astoņi *euro* un 17 centi), nosakot termiņu labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt Akciju sabiedrības „Attīstības finanšu institūcija Altum"" tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no neatmaksāta pamatparāda summas EUR 65 686,14 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij valsts nodevu 16,40 EUR (sešpadsmit *euro* un 40 centi) nosakot termiņu labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij valsts nodevu 16,40 EUR EUR (sešpadsmit *euro* un 40 centi) nosakot termiņu labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Cēsu rajona tiesā.

Tiesnese